

Állam- és Jogtudományi Kar
Nemzetközi jogi és Európa-jogi Tanszék

NEMZETKÖZI JOG II.

A háború joga II.

Dr. Kertészné Dr. Váradi Szilvia

Tartalomjegyzék

15 perc

I. A semlegesség a nemzetközi jogban

1. Az állandó semlegesség
2. A politikai semlegesség
3. A háborús semlegesség

II. A nemzetközi humanitárius jog

1. A nemzetközi humanitárius jog kialakulása
2. A nemzetközi humanitárius jog jogforrási rendszere
3. A nemzetközi humanitárius jog alapelvei
4. A nemzetközi humanitárius jog működésének biztosítása

I. A semlegesség a nemzetközi jogban

1. Állandó semlegesség

- **lemond** a *ius ad bellum*ról - az állam vállalja, hogy katonai koalícióban és háborúban nem fog részt venni
- az állandó semlegesség alapulhat egyoldalú állami akaratnyilatkozaton vagy nemzetközi szerződésen is
- A többi állam köteles tiszteletben tartani
- békeidőben sem csatlakozhat katonai szövetséghez
- Mára katonai szövetségben részvétel + katonai kötelezettségvállalás tilalma
- <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/TenyekKonyve-tenyek-konyve-1/1990-7B2E/hagyomanyos-fegyverzetek-9B80/tablazatok-9C4A/europai-el-nem-kotelezett-es-semleges-orzagok-fegyveres-eroinek-letszama-es-az-altaluk-szolgalatban-tartott-fontosabb-fegyverfajtak-mennyisege-9CA1/>

- **1. Állandó semlegesség**

- 1815 Bécsi konferencia **Svájc**
- 1831 Belgium, 1867 Luxemburg – megszűnt
- Ausztria 1955 – ENSZ, EU
- Svédország elbirtoklással 1814 kielői béke óta
- Finnország

A semlegesség további formái

2. Politikai semlegesség

- El nem kötelezettség
- Egyik szembenálló tömbhöz sem csatlakozik

3. Háborús semlegesség

- Egy konkrét háborúban az állam nem vesz részt
- Jogi státusz, pártatlanság
- Területe sérthetetlen
- Kedvezmények általános jelleggel mindenkinek
- ENSZ békefenntartás?
- Semleges vagy nem hadviselő fél?

II. A nemzetközi humanitárius jog

solferinói csata → Henry Dunant: Vöröskereszt létrehozása

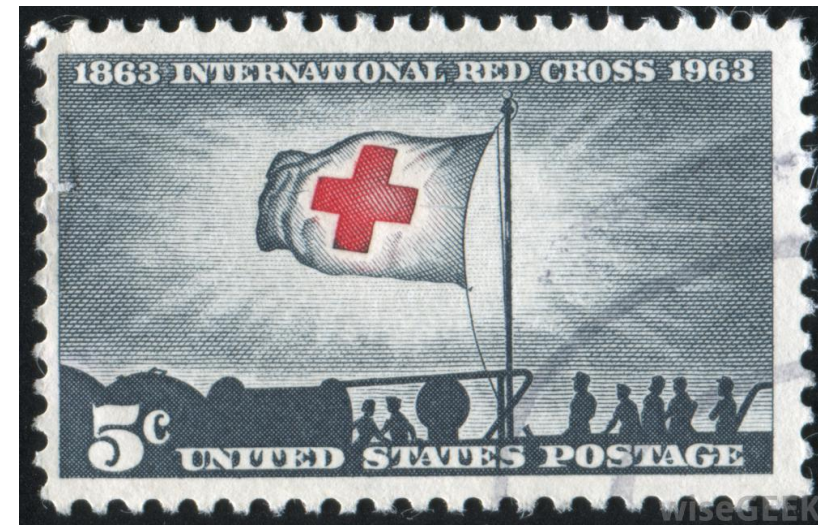
1. A nemzetközi humanitárius jog kialakulása – a genfi jog

- **1859. solferinói csata** (osztrák v. francia) – *Henry Dunant* – **1863 Nemzetközi Vöröskereszt Szövetsége, Genf**
- 1864 Egyezmény a hadra kelt seregek sebesült katonái sorsának javítása végett
- **A védett személyek** – sebesült katonák, hajótöröttek, hadifoglyok és a polgári lakosság
- **1949 Genfi jog – *ius in bello*:**
a nemzetközi jog azon szabályai, amelyek a háború áldozatait védik, az ún. humanitárius jog,
Mindenkit köteleznek, egyes elemeik *ius cogens*!

2. A nemzetközi humanitárius jog jogforrási rendszere

- 1949 négy genfi egyezmény:
 - I. a hadra kelt **fegyveres erők** sebesültjei és betegei helyzetének javításáról
 - II. a **tengeri** haderők sebesültjei és betegei helyzetének javításáról
 - III. a **hadifoglyokkal** való bánásmódról
 - IV. a **polgári lakosság** háború idején való védelméről

- A 4 egyezmény alapján
 - Emberséges bánásmód
 - Testi épség, méltóság
 - Hátrányos megkülönböztetés tilalma
 - Humanitárius szervezetek védelme is
 - A mentességről lemondani érvénytelen
 - Velük szemben tilos a represszália (megtorlás)

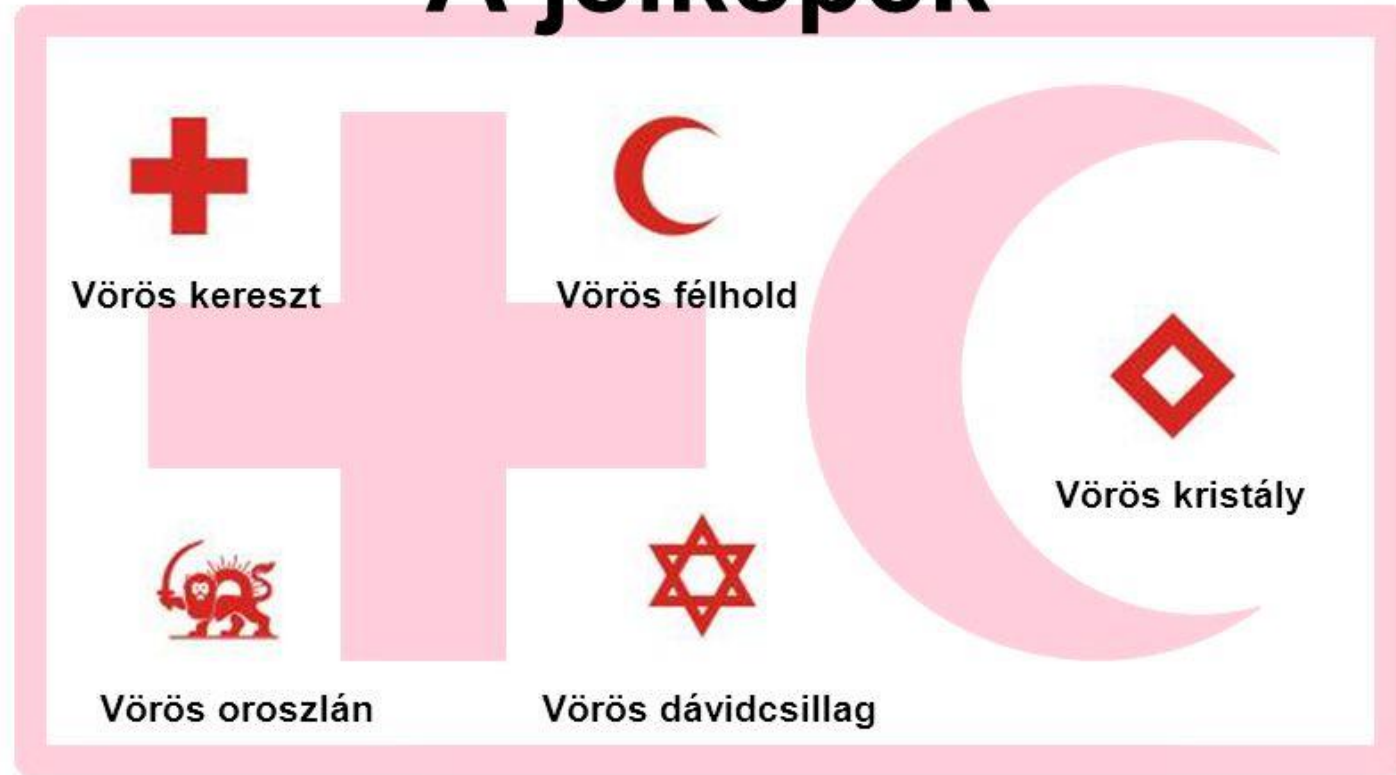
2. A nemzetközi humanitárius jog jogforrási rendszere

- A 4 genfi egyezmény kiegészítő jegyzőkönyvei:

- 1977 – I. jegyzőkönyv az 1949-es genfi egyezmények kiegészítéséről és a **nemzetközi fegyveres** összeütközések áldozatainak védelméről
 - 1977 – II. jegyzőkönyv az 1949-es genfi egyezmények kiegészítéséről és a **nem nemzetközi fegyveres** összeütközések áldozatainak védelméről (államon belüli konfliktusokra)
 - 2005 – III. jegyzőkönyv a további megkülönböztető jelvény elfogadásáról
- Egyéb nemzetközi egyezmények, szokásjog, nemzetközi büntetőjogi egyezmények

A jelképek

1. A nemzetközi humanitárius jog kialakulása – a hágai jog

1899, 1907 békekonferenciák - Hágai jog – *ius ad bellum*

- a katonai vonatkozásban vett **hadviselés nemzetközi jogi szabályozása**,
- eljárások és fegyverek, amelyekkel a háborút **jogszerűen** lehet folytatni
- **si omnes klauzula**: csak akkor kötelező, ha az összeütközésben résztvevő valamennyi fél aláírta
- Lásd: <https://www.icrc.org/en/rules-of-war>

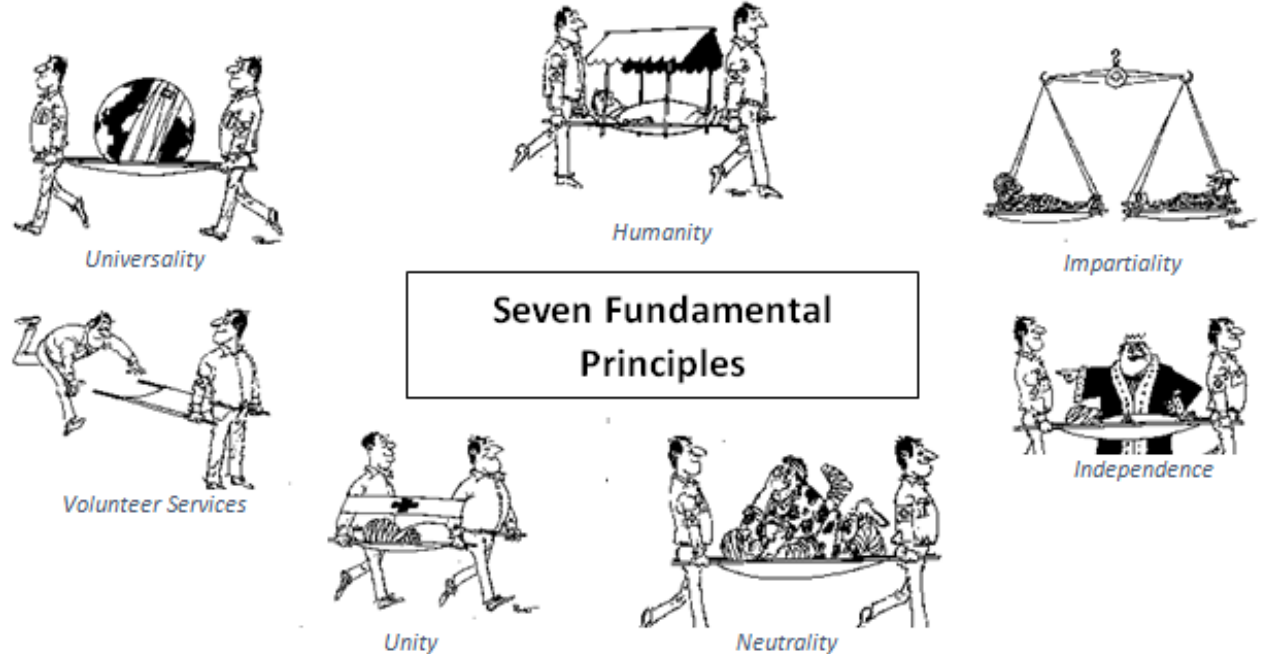
1954. évi hágai egyezmény a kulturális javak fegyveres összeütközés idején való védelméről

1977. évi első genfi jegyzőkönyv

Mára a genfi jog + hágai jog együttesen adja ki a humanitárius szabályokat!

3. A nemzetközi humanitárius jog alapelvei

1. Emberiesség elve
2. Szükségesség elve
3. Különbségtétel
elve
4. Arányosság elve

4. A nemzetközi humanitárius jog működésének biztosítása

Belső és külső ellenőrzés

Büntetőjogi eszközök

A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának (ICRC) szerepe

Egyezmények kidolgozása

Pártatlanság,
függetlenség

Humanitárius diplomácia

Hatáskörök – a konfliktus
jellegétől függően

Lásd ehhez: A Vöröskereszt
Nemzetközi Bizottsága
https://www.voroskeresztbp.hu/content_10-hu.html

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az
Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE